

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAOKUL TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2026

İÇİNDEKİLER

1. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	1
1.1. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.2.1. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)	6
1.2.2. İçerik Çerçevesi	6
1.2.3. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	7
1.2.4. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	7
1.2.5. Farklılaştırma	8
1.3. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9
1.4. 1.4. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERS KİTABI FORMA SAYISI VE KİTAP EBADI	9
1.5. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖĞRENME ALANLARI	12

1. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türk Eğitim Sistemi; bireyin zihinsel, sosyal, duygusal, ahlaki ve kültürel yönleriyle bütüncül gelişimini esas alır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni esas alınarak hazırlanan Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda; alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı da bu bütüncül yaklaşım doğrultusunda öğrencilerin aile kurumunu tarihsel, kültürel, toplumsal ve bireysel yönleriyle anlamlandırmalarını; aile hayatına ilişkin bilgi, beceri, değer ve tutumları günlük yaşamla ilişkilendirerek edinmelerini amaçlayan bir yapıda hazırlanmıştır.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı, aile kurumunun Türk sosyal hayatındaki yeri ve işlevini öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun biçimde ele almak amacıyla geliştirilmiştir. Program; bireyin toplumsallaşma sürecinde ailenin üstlendiği rolü, kültürel değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasındaki etkisini ve toplumsal yapının devamlılığı açısından taşıdığı önemi merkeze almaktadır. Bu doğrultuda ders, aileyi yalnızca bireysel yaşam alanı olarak değil; aynı zamanda toplumun sürekliliğini, kültürel kimliğin korunmasını, değerlerin yaşatılmasını ve toplumsal dayanışmanın güçlenmesini sağlayan temel bir kurum olarak ele almaktadır.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayışla hazırlanmıştır. Programda tarih, sosyal bilgiler, Türkçe, din kültürü ve ahlak bilgisi, görsel sanatlar ve rehberlik alanlarıyla ilişki kurulabilecek bir yapı benimsenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin aile kurumunu geçmişten günümüze değişim ve süreklilik ekseninde incelemeleri, aile içi ilişkileri toplumsal bağlamıyla değerlendirmeleri ve aile hayatına ilişkin olay, durum ve sorunları çok yönlü biçimde yorumlamaları hedeflenmiştir. Programın içeriği, öğrencilerin yakın çevresinden başlayarak aile, akrabalık, kültür, toplumsal değişim ve değerler arasındaki ilişkileri kavramalarını sağlayacak biçimde düzenlenmiştir.

Programda öğrencilerin aileye ilişkin ihtiyaç duyabilecekleri bilgiler, uygun becerilerle bütünleştirilerek öğrenme çıktıları hâlinde sunulmuştur. Öğrenme çıktıları oluşturulurken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, yaş özellikleri, sosyal çevreleri ve aile konusunun hassas yapısı dikkate alınmıştır. Bu nedenle programda aile yaşamına ilişkin konular ele alınırken öğrencilerin mahremiyeti, bireysel farklılıkları ve duygusal güvenliğine özen gösteren kapsayıcı bir yaklaşım benimsenmiştir.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda beceriler arasında hiyerarşik bir sıralama yerine birbirini destekleyen ve tamamlayan bir ilişki kurulmuştur. Programda kavramsal beceriler ile sosyal bilgiler alan becerileri; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerlerle birlikte ele alınmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin aile kurumuna ilişkin bilgi toplamaları, gözlem yapmaları, yorumlamaları, değişim ve sürekliliği fark etmeleri, aile içi iletişim ve dayanışmaya yönelik çıkarımda bulunmaları, karşılaştıkları durumlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmeleri amaçlanmıştır.

Programın temel öğelerinden biri de değerlerdir. Aile kurumu; değerlerin öğrenildiği, yaşandığı ve davranışa dönüştüğü ilk sosyal çevrelerden biridir. Bu nedenle Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi"nde yer alan değerler, öğrenme-öğretme yaşantılarıyla ilişkilendirilmiştir. Aile bütünlüğü, sevgi, saygı, sorumluluk, yardımseverlik, merhamet, sabır, dürüstlük, duyarlılık, vatanseverlik gibi değerlerin öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek ele alınması amaçlanmıştır. Böylece öğrencilerin değerleri yalnızca kavramsal düzeyde tanımaları değil, aile ve toplum hayatındaki karşılıklarını fark ederek davranışlarına yansıtmaları hedeflenmiştir.

Programda günlük yaşamla bağ kurulması temel bir ilke olarak benimsenmiştir. Öğrencilerin aile içi roller, sorumluluklar, iletişim biçimleri, akrabalık ilişkileri, kültürel aktarım, toplumsal değişim, dijitalleşme, göç, kentleşme gibi konuları kendi yaşantıları ve yakın çevreleriyle ilişkilendirmeleri beklenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin araştırma, gözlem, görüşme, örnek olay inceleme, tartışma, drama, proje, ürün oluşturma gibi etkinliklerle öğrenme sürecine aktif biçimde katılmaları amaçlanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin

1. Aile kurumunu bireyin gelişimi ve toplum hayatının sürekliliğinde önemli bir yapı olarak tanımaları,
2. Ailenin sevgi, güven, dayanışma, paylaşma, sorumluluk ve aidiyet duygusu kazandırmadaki işlevini kavramaları,
3. Ailenin bireyin kimlik gelişimi, toplumsallaşması ve değerleri içselleştirmesi üzerindeki etkisini yorumlamaları,
4. Türk aile yapısının tarihsel süreçteki değişim ve sürekliliğini örnekler üzerinden incelemeleri,
5. Türk kültüründe aileye verilen önemi, aile büyükleriyle ilişkileri, akrabalık bağlarını ve kuşaklar arası dayanışmayı an-

lamlandırmaları,

6. Ailede kazanılan millî, manevî ve kültürel değerlerin toplumsal birlik ve beraberliğe katkısını fark etmeleri,
7. Aile içi iletişimde sevgi, saygı, empati, nezaket, sabır ve sorumluluk bilinciyle hareket etmenin önemini kavramaları,
8. Aile bireylerinin hak, görev ve sorumluluklarını ayırt etmeleri ve bu sorumlulukların aile bütünlüğüne katkısını değerlendirmeleri,
9. Aile içi dayanışma, yardımlaşma ve iş birliğinin bireysel ve toplumsal yaşama etkilerini açıklamaları,
10. Aile kurumunun kültürel mirasın korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasındaki rolünü kavramaları,
11. Göç, kentleşme, sanayileşme, dijitalleşme, toplumsal değişim gibi unsurların aile yapısı ve aile içi roller üzerindeki etkilerini analiz etmeleri,
12. Günümüz aile hayatında karşılaşılabilecek sorunlara karşı duyarlı, yapıcı ve çözüm odaklı bir bakış açısı geliştirmeleri,
13. Aile, okul ve toplum yaşamında etkili iletişim, iş birliği, sosyal farkındalık ve sorumlu karar verme becerilerini kullanmaları,
14. Aile hayatına ilişkin bilgi edinme süreçlerinde yazılı, sözlü, görsel ve dijital kaynakları güvenli, doğru ve amaca uygun biçimde kullanmaları,
15. Türk aile yapısının güçlü yönlerini koruma, yaşatma ve geliştirme konusunda sorumluluk bilinci kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her biri programda yer alan öğrenme çıktılarıyla ilişkilidir. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanması, öğretim materyallerinin hazırlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin yapılandırılmasında bu özel amaçlar ile öğrenme çıktıları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

1.2. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde şu hususlara dikkat edilmelidir:

- Türk sosyal hayatında aile dersi, ortaokul kademesinde seçilebilen bir derstir. Bu nedenle dersin öğrenme alanları ve öğrenme çıktıları, ilgili sınıf seviyeleri için ortak olarak yapılandırılmıştır. Türk sosyal hayatında aile dersi, farklı okul türlerinde haftada 1 saat olarak da okutulmaktadır. Ancak öğrenme alanları ve öğrenme çıktılarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Her iki uygulamada da öğrencilerin edinmeleri hedeflenen bilgi, beceri, eğilim ve değerler aynıdır. Farklı okul türlerinde ders saati süresindeki farklılık; etkinliklerin uygulanış biçimine, çeşitliliğine ve bu etkinliklere ayrılan zamana yansıtılmalıdır.
- Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin benimsediği ilke ve yaklaşımlara göre şekillendirilmiştir. Bu nedenle öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken öğrencilere alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi"nde yer alan değerler ile okuryazarlık becerileri bütüncül bir şekilde kazandırılmalıdır.
- Dersin ölçme değerlendirme süreçlerinin planlanması ve öğrenme yaşantılarının tasarlanması, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profilinin gelişimini destekleyecek şekilde yapılmalı süreçler bu doğrultuda uygulanmalıdır.
- Öğrencilerin aile kurumunu tarihsel, kültürel ve toplumsal boyutlarıyla anlamlandırmalarına imkân tanıyan; empati, sorumluluk, iş birliği, etkili iletişim gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerini geliştirebilecekleri destekleyici bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Aile temalı etkinlikler sırasında öğrencilerin mahremiyeti ve bireysel yaşantılarına saygı gösterilmesi esastır. Bu süreçte yargılayıcı olmayan, kapsayıcı ve duygusal güvenliği öncelikli kılan bir yaklaşım benimsenmelidir.
- Programda yer alan fikir üretme, kaynaklardan bilgi toplama, aile yapısındaki değişimi inceleme, kanıta dayalı ürünler ortaya koyma, bu verileri yorumlama gibi beceriler; disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınarak öğrencilere kazandırılmalıdır.
- "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi"nde yer alan sevgi, saygı, sorumluluk, aile bütünlüğü gibi değerlerin öğrenme süreçlerinin ayrılmaz bir parçası hâline getirilerek davranışa dönüştürülmesi esastır.
- Öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrenciyi merkeze alan; gözlem, tartışma, drama, rol oynama, örnek olay incele-

mesi gibi farklı öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı aktif bir öğrenme çerçevesi sunulmalıdır.

- Öğrenme çıktılarıyla tutarlı olacak şekilde; aile fotoğrafı, hatırat, dijital kaynak, belgesel ve görsel materyaller kullanılarak öğrenme süreçlerinde somutlaştırma ve kalıcılık sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri göz önünde bulundurularak aile büyükleriyle röportaj, yerel gözlem, belge inceleme gibi araştırma temelli görevler aracılığıyla yaparak yaşayarak öğrenmeleri teşvik edilmelidir.
- Öğrencilere Türk aile yapısının tarihsel süreç içindeki değişim ve sürekliliği aktarılırken kültürel miras bilinci kazandırılmalı, geleneksel ve modern yapı arasındaki köprüler eleştirel bir bakış açısıyla kurulmalıdır.
- Öğrenme kanıtları; araştırma, yaratıcı yazma, sunum, performans görevi ve proje çalışmaları aracılığıyla çeşitlendirilmelidir. Her öğrenme alanında öğrencilerin bilgi ve becerilerini uygulamaya yansıtabilecekleri en az bir performans görevine yer verilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi birlikte kullanılmalı, öğrencilere etkili geri bildirimler verilmelidir.
- Programın tüm aşamalarında Türkçenin doğru ve etkili kullanılmasına; öğrencinin söz varlığının aile, akrabalık terimleriyle geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında okul dışı öğrenme ortamlarından da faydalanılmalıdır. Öğrencilere araştırma ve gözlem yapma fırsatı sunulmalıdır. Bu doğrultuda okulun yakın çevresi, resmî kurumlar, sivil toplum kuruluşları, müzeler, kültür merkezleri ve dijital ortamlar birer öğrenme alanı olarak kullanılabilir.

1.2.1. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin aile kurumunu tanıyarak sağlıklı aile içi ilişkiler geliştiren, toplumsal değerleri içselleştirmiş ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmeleri hedeflenmektedir.

Bu amaçla programda alan becerileri ve kavramsal becerilerin yanı sıra sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri gibi programlar arası bileşenlere yer verilmiştir. Söz konusu bileşenlerin öğrenme-öğretme yaşantıları ile doğrudan ilişkilendirilerek eğitim sürecinin etkin ve ayrılmaz bir parçası hâline gelmesi sağlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde sosyal-duygusal öğrenme becerileri bireyin kendi duygularını yönetmesi, empati kurması, destekleyici ilişkiler geliştirmesi, sağlıklı bir benlik oluşturmaya için gerekli bilgi, beceri ve eğilimler bütünü olarak tanımlanmıştır. Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin; kendini tanıma (öz farkındalık), iletişim, iş birliği, sosyal farkındalık ve sorumlu karar verme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan sosyal-duygusal öğrenme becerilerine yer verilmiştir.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda toplumsal değişimi fark etme, aile içi hak ve sorumlulukları kavrama ve gelişen teknolojiyi aile yaşamında güvenli bir şekilde kullanmayı sağlayan okuryazarlık becerilerine yer verilmiştir. Programda yer alan okuryazarlık becerileri; dijital, finansal ve görsel okuryazarlık ile bilgi, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik ve sanat okuryazarlığından oluşmaktadır.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda aile bütünlüğü, sorumluluk, sevgi, saygı, adalet, merhamet ve yardımseverlik başta olmak üzere millî ve manevî değerlere yer verilmiştir. Bu değerlerin uygun içerik, materyal ve yöntemlerle desteklenerek öğretim uygulamalarıyla bütünleştirilmesi, öğrencilerin bu erdemleri günlük yaşamlarına aktarmaları açısından esas kabul edilmiştir.

1.2.2. İçerik Çerçevesi

Programın içerik çerçevesi; öğrencilerin aile kurumunu tarihsel, kültürel ve toplumsal boyutlarıyla tanımalarına imkân tanıyacak, aile içi ilişkilerin birey ve toplum üzerindeki etkilerini kavramalarını sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Program kapsamında yer alan öğrenme alanları aşağıda özetlenmiştir:

"Ailenin Önemi" öğrenme alanında ailenin bireyin kimlik kazanması, değerleri içselleştirmesi, topluma uyum sağlamasına yönelik temel rolü ele alınmaktadır. Ailenin sevgi, güven, dayanışma ortamı meydana getirme işlevi ile sosyal rollerin öğrenilmesi, kültürel değerlerin aktarılması boyutlarına yer verilmektedir. Bu kapsamda ebeveyn rollerinin çocuk gelişimine katkıda bulunma düzeyi ve aile değerlerinin toplumsal yapının güçlenmesine etkisi vurgulanmaktadır.

"Aile Olmak" öğrenme alanında aile kurma sürecinin getirdiği sorumluluklar ile aile içindeki görev ve rollerin bireyin toplumsal gelişimindeki yeri incelenmektedir. Aile bağlarını güçlendiren davranışların önemi, aile tarihini bilmenin aidiyet duygusu üzerindeki rolü ve aile içi iletişimde saygı, empati, dayanışma gibi değerlerin çatışma çözümündeki yapıcı etkisi

üzerinde durulmaktadır.

"Türk Aile Yapısının Tarihsel Süreci" öğrenme alanında Türk ailesinin Türkistan'dan günümüze uzanan tarihsel gelişimi ele alınmaktadır. İslamiyet Öncesi Dönem'den başlayarak Gazneli, Karahanlı ve Selçuklu dönemlerindeki aile yapısı ile Cumhuriyet Dönemi'ndeki dönüşüm süreçlerine yer verilmiştir. Türk ailesinin kültürel değerleri kuşaktan kuşağa aktarma biçimleri ile toplumsal değişim ve süreklilik arasındaki ilişki işlenmektedir.

"Toplumsal Değişim ve Aile" öğrenme alanında sanayileşme, göç, kentleşme, dijitalleşme gibi süreçlerin aile yapısı ve bireylerin sosyal rolleri üzerindeki etkileri ele alınmaktadır. Geleneksel aile yapısının modern yaşamla geçirdiği dönüşümler ile akrabalık ilişkilerinin bireysel sosyalleşme ve toplumsal dayanışmaya katkısı vurgulanarak öğrencilerin güncel toplumsal meselelere yönelik duyarlılık geliştirmeleri hedeflenmektedir.

1.2.3. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda ölçme ve değerlendirme süreci, öğrencilerin sadece bilgi düzeyini değil; aynı zamanda beceri, değer, eğilim ve tutumlarını bütüncül bir şekilde kapsayacak geliştirici (biçimlendirici) bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Öğrenme sürecinin bir bütün olarak değerlendirilmesi amacıyla sonuç odaklı yöntemlerden ziyade süreç odaklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerine yer verilmiştir.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme araçları belirlenirken öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini sırasıyla yoklayacak bağlam temelli bir kurgu benimsenmelidir. Ölçme ve değerlendirme araçları öğrencilerin aile kurumuna dair gözlem, yorum, empati ve çözüm üretme becerilerini ortaya çıkaracak nitelikte tasarlanmalıdır.
2. Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerindeki bireysel farklılıklar ile hazır bulunuşluk düzeyleri göz önünde bulundurularak ölçme ve değerlendirme yöntemleri çeşitlendirilmelidir. Her öğrenciden aynı düzeyde ilerleme beklenmemeli; bireye özgü, esnek ve kapsayıcı bir değerlendirme yöntemi benimsenmelidir.
3. Programın öğrenme-öğretme uygulamaları boyunca öğrencinin gelişimi sürekli takip edilmeli, öğrencilere somut geri bildirimler verilmeli, öğrencilerden alınan geri bildirimlerle öğretim tasarımı gereği düzenlemeler yapılmalıdır. Bu süreçte öğretmenlerin yargılayıcı değil geliştirici, motive edici bir üslup benimsemesi esastır.
4. Performans görevleri gerçek hayatla ilişkili, bilginin aile ve sosyal çevreye transferine imkân sağlayan, öğrenci için anlamlı ve ilgi çekici görevlerden oluşmalıdır. Görevlerin değerlendirme kriterleri (rubrik, kontrol listesi vb.) öğrencilerle önceden paylaşılmalıdır.
5. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerine dair farkındalık kazanmalarını sağlamak amacıyla öz değerlendirme, akran değerlendirme, öğrenme günlükleri gibi araçlar kullanılarak sürece aktif katılımları desteklenmelidir.
6. Aile değerlerinin davranışa yansıtılma düzeyi; drama, rol oynama, aile büyükleriyle röportaj, grup çalışmaları ve tartışma gibi uygulamalı etkinlikler aracılığıyla gözlem formu ve derecelendirme ölçeği kullanılarak izlenmelidir.
7. Okul ve ailenin imkânları doğrultusunda dijital teknolojilerden (dijital hikâye anlatımı, sanal aile müzesi meydana getirme, video projeleri vb.) faydalanarak ölçme ve değerlendirme faaliyetleri zenginleştirilmelidir.
8. Ölçme ve değerlendirme süreci, öğrencinin aile kurumuna dair bilgi, beceri ve değer kazanımlarını tek bir araçla değil; yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, performans görevi, proje gibi farklı tekniklerin harmanlanmasıyla bütünsel olarak yansıtılmalıdır.

1.2.4. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde öğrenme alanlarına ilişkin temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma ve öğrenme-öğretme uygulamaları yer almaktadır. Temel kabullerde öğrencilerin önceki eğitim kademelerinden edindikleri aile ve toplum hayatına dair ön bilgilere yer verilmiş olup bu bölüm kesinlik içermektedir. Ön değerlendirme ve köprü kurma bölümleri esnek ifadelerle sunulmuştur. Bu doğrultuda programın yapısına uygun olarak ön değerlendirme ve köprü kurma kısımlarının öğrenme-öğretme uygulamalarına uyarlanarak tüm materyallerde yapılandırılması gerekmektedir. Ön değerlendirme süreci öğrencilerin aile kurumuna yönelik algıları, hazır bulunuşluk düzeyleri, ilgi ve ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik süreci kapsarken; köprü kurma bölümü, öğrencilerin mevcut aile deneyimleri ile yeni edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı kurma sürecini ifade eder. Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde ise meraka dayalı, sorgulayıcı ve derin öğrenmeyi des-

tekleyen etkinliklere yer verilmiştir.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilerin aile kurumunu tanıma, benimseme ve sağlıklı bir aile yapısının toplumsal gelişmeye katkısını fark etmelerini sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Programda anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmek amacıyla aktif katılımı temel alan öğrenci merkezli etkinlikler esas alınmıştır. Öğrencilerin farklı aile yapıları ve sosyal çevrelerine cevap verebilecek esnek ve zenginleştirilmiş yaşantılara yer verilmiştir. Bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin birlikte kullanıldığı bu yapıda öğrencilerin aile içi rolleri ve sorumluluklarını yapılandırmaları için araştırma ve sorgulama merkeze alınmıştır.

Programın öğrenme-öğretme uygulamalarında yaşantı, proje, bağlam temelli yaklaşımlar ile iş birliğine dayalı öğrenme modelleri temel alınmıştır. Bu doğrultuda öğrencilerin hem bağımsız öğrenmeleri hem de grup içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri kullanılmalıdır. Bu kapsamda anlatım, tartışma, örnek olay incelemesi, problem çözme, drama, rol oynama, beyin fırtınası, soru-cevap, eğitsel oyunlar, sözlü tarih (aile büyükleriyle röportaj), aile ağacı oluşturma, proje tabanlı öğrenme gibi yöntem ve tekniklerden yararlanılmalıdır.

Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin aile ve sosyal çevreleriyle daha fazla etkileşime girerek zengin deneyimler edinmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi ortamların yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (müzeler, kütüphaneler, yerel kültür merkezleri, aile ziyaretleri vb.) yararlanılmalıdır. Dijital öğrenme ortamları, aile tarihine yönelik sanal sergi ve güvenli genel ağ kullanımı uygulamaları imkânlar çerçevesinde sürece dâhil edilmelidir. Ayrıca millî ve dinî bayramlar, özel günler, "Aile Haftası" gibi önemli zaman dilimlerinden yararlanılarak öğrencilerin aile içi dayanışma, sevgi, saygı gibi manevi değerleri geliştirilmelidir.

1.2.5. Farklılaştırma

Farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından hazır bulunuşluk düzeyi, öğrenme hızı ve öğrenme profillerine göre gruplandırma yapılarak; içerik, süreç, öğrenme ortamı ve ürün boyutlarında uyarlamalar geliştirilerek; esnek öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak; süreç içinde sürekli, geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmelerle izlenip gerekli düzenlemeler yapılarak planlanır ve yürütülür.

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı'nda farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü özelliklerini dikkate alarak kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Farklılaştırma; öğrencilerin öğrenme profillerine uygun zenginleştirme ve destekleme uygulamalarını kapsayan öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder. Programda farklılaştırma, zenginleştirme ve destekleme uygulamaları temelinde yapılandırılmış olup bu bölüme ders kitaplarında yer verilmeyecektir.

Farklılaştırma uygulamalarının planlanmasında öğretmenlerin; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'ni, ilgili ders öğretim programını, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini, öğrenme profillerini ve sınıf içi gözlem sonuçlarını esas almaları beklenmektedir. Ayrıca T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan öğretim materyalleri, etkinlik örnekleri ve dijital eğitim içeriklerinden yararlanılması; planlamalarda okulun imkânları, yerel çevre koşulları ve öğrenci geri bildirimlerinin dikkate alınması önerilmektedir.

Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmelerine yönelik etkinlikleri kapsamaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin özgün fikir ve ürünler ortaya koymalarına imkân sağlayacak uygulamalara yer verilmiş olup öğretmen, öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak gerekli uyarlamaları yapabilecektir.

Destekleme ise öğrenme-öğretme sürecinde güçlük yaşayan öğrenciler için ek süre, uygun öğrenme desteği ve sadeleştirilmiş içerik doğrultusunda hazırlanan uygulamaları kapsamaktadır. Bu süreçte öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak gerekli uyarlamaları yapmaları beklenmektedir.

1.3. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin aile kurumunu bütün yönleriyle tanımları, tarihsel ve toplumsal bağlamda değerlendirmeleri ve güncel değişimlerle ilişkilendirmelerini sağlamak amacıyla dört temel öğrenme alanı etrafında yapılandırılmıştır. Öğrenme alanları, öğrencilerin yaş özellikleri, gelişim düzeyleri ve toplumsal ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak belirlenmiş; her bir öğrenme alanı için öğrenme çıktıları oluşturulmuştur.

Program 15 öğrenme çıktısı ve 72 ders saati üzerinden planlanmıştır. Öğrenme alanlarının süre dağılımı, konuların kapsamı ve öğrenme-öğretme uygulamalarındaki ağırlığı dikkate alınarak dengeli bir biçimde düzenlenmiştir.

TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

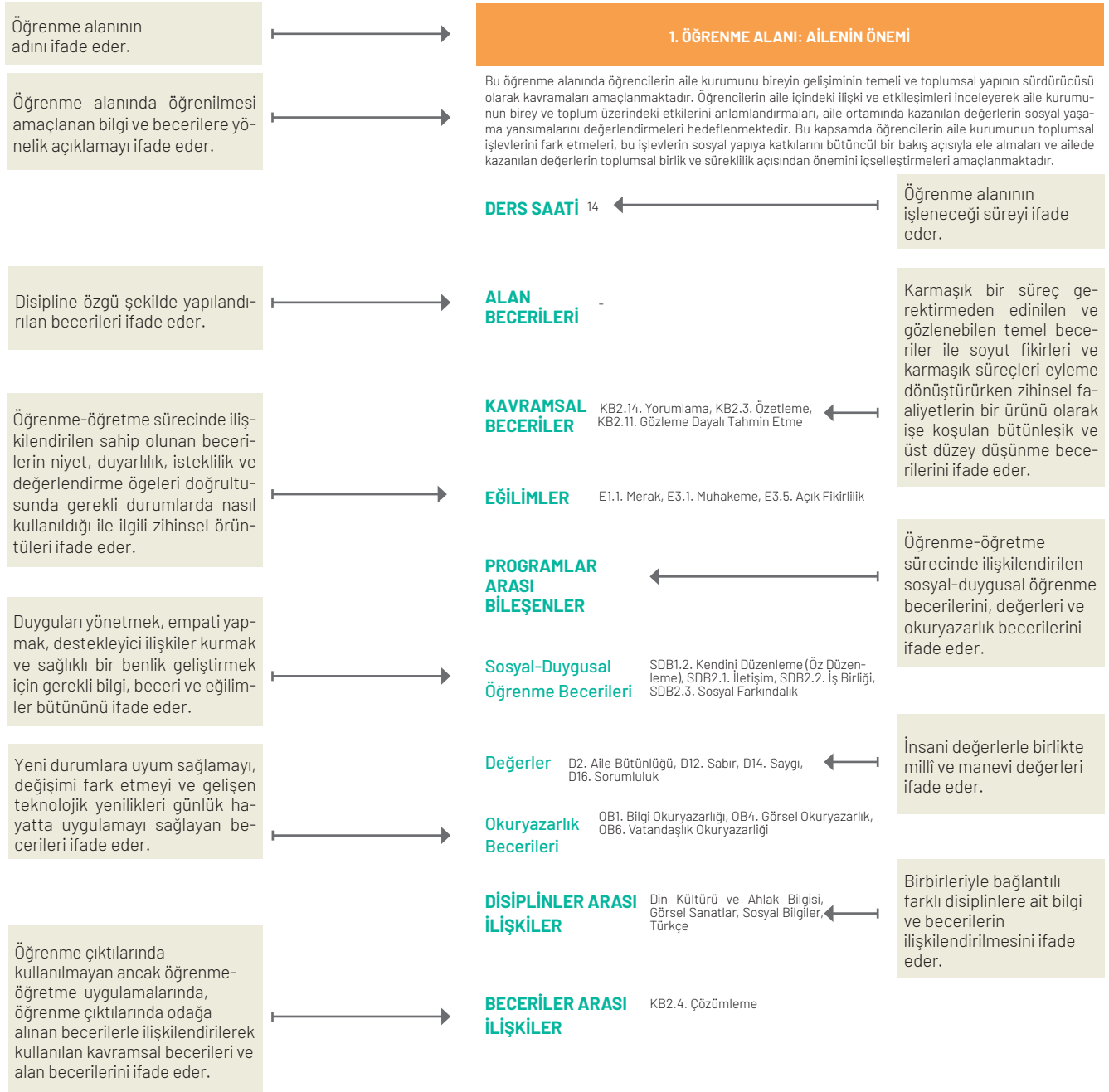
ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Ailenin Önemi	3	14	19
2. Aile Olmak	4	13	18
3. Türk Aile Yapısının Tarihsel Süreci	4	22	31
4. Toplumsal Değişim ve Aile	4	18	25
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	5	7
TOPLAM	15	72	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri; yerel çalışmalar, sosyal etkinlikler, proje ve okuma çalışmaları, araştırma ve gözlem gibi çalışmalar için ayrılan süredir. Söz konusu çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir. Eğitim öğretim yılı başında yapılması kararlaştırılan çalışmalar; okulun, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçları dikkate alınarak yıl içerisinde güncellenebilir.

1.4. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERS KİTABI FORMA SAYISI VE KİTAP EBADI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBADI
Türk Sosyal Hayatında Aile Dersi	9-11	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

Dersin Kodu
Öğrenme Alanı Numarası
Öğrenme Çıktısı Numarası

TSHA.1.1. Ailenin birey ve toplum açısından önemini yorumlayabilme

- Ailenin birey ve toplum açısından önemini inceler.
- Ailenin birey ve toplum açısından önemini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Ailenin birey ve toplum açısından önemini nesnel, doğru ve anlamlı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

Ailenin Birey ve Toplum Hayatındaki Yeri
Ailenin Toplumsal İşlevleri ve Toplum Hayatına Etkileri
Değerlerin İçselleştirilmesinde Ailenin Önemi

Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.

Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.

Anahtar Kavramlar

adalet, aile, birey, dayanışma, değer, güven, iletişim, kültür, paylaşma, rol, saygı, sevgi, sorumluluk, sosyalleşme, toplum, toplumsal işlev, yardımlaşma

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler, beceriler arası ilişkiler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, bütüncül derece puanlama anahtarı, öz-akran değerlendirme formları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin aile bireylerini tanıdıkları, aile birlikteliğiyle ilgili yaşantılara sahip oldukları, ailenin hem birey hem de toplum için işlevleri olduğuna dair ön bilgilere sahip oldukları ve aile içi saygı, yardımlaşma, karar alma süreçlerini kendi yaşamlarından tanıdıkları kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Aile bireylerini ve akrabalarını ne kadar tanıdığını ölçmek için öğrencilere açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilerden aile içi saygı, yardımlaşma ve karar alma süreçlerine ilişkin kendi yaşamlarından örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilerden toplumu oluşturan unsurlardan ailenin önemini vurgulayan kısa bir hikâye yazmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere aileleriyle vakit geçirdiklerinde neler hissettikleri sorulabilir.

Öğrencilere "Ailede alınan kararlar aile üyelerini ve çevreyi nasıl etkilemektedir?" gibi açık uçlu bir soru sorulabilir.

Öğrencilere "Aileniz size hangi değerleri kazandırdı?", "Evde yardımlaşma olmasa neler olurdu?" gibi açık uçlu sorular yöneltilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TSHA.1.1.

Öğrencilere ailelerin yemek yediği görseller gösterilir. "Bu resimlerdeki birliktelik birey ve toplum için ne ifade ediyor olabilir?" sorusu yöneltilir (OB4). Öğrencilerden kısa cevaplar istenir ve cevaplarda geçen anahtar kelimeler tahtaya yazılır. Bu süreç beyin fırtınası tekniğiyle yürütülür. Bu esnada, saygı ve sevgi temelli bir iletişimin aile huzuruna katkıda bulunacağı vurgulanır (D2.3). Öğrencilerin yanısıra ailenin birey üzerindeki etkisi, diğer yanısıra ise ailenin toplum üzerindeki etkisini anlatan kısa metinler dağıtılır (OB1). Gösterilen görseller, tahtaya yazılan anahtar kelimeler ve dağıtılan kısa metinler üzerinden aile kurumunun bireye ve topluma etkileri incelenir (E3.1, OB1, OB4).

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrenciler ailenin birey ve topluma etkileri üzerine dijital afiş, kısa video veya animasyon hazırlayabilir.

Öğrenciler ailenin işlevlerini uluslararası örneklerle karşılaştırarak karşılaştırmalı tablo veya bilgi görseli oluşturabilir.

Öğrenciler değerlerin aile içinde nasıl içselleştirildiğini anlatan kısa drama veya tiyatro metni hazırlayabilir.

Zenginleştirme

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Öğrenciler ailenin birey ve topluma etkilerine örnekler verebilir.

Öğrenciler ailenin işlevlerini anlatan basit örnek olay kartları hazırlayabilir.

Öğrenciler tek kelimelik değer kartları hazırlayabilir.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖĞRENME ALANLARI

1. ÖĞRENME ALANI: AİLENİN ÖNEMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin aile kurumunu bireyin gelişiminin temeli ve toplumsal yapının sürdürücüsü olarak kavramaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin aile içindeki ilişki ve etkileşimleri inceleyerek aile kurumunun birey ve toplum üzerindeki etkilerini anlamlandırmaları, aile ortamında kazanılan değerlerin sosyal yaşama yansımalarını değerlendirmeleri hedeflenmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin aile kurumunun toplumsal işlevlerini fark etmeleri, bu işlevlerin sosyal yapıya katkılarını bütüncül bir bakış açısıyla ele almaları ve ailede kazanılan değerlerin toplumsal birlik ve süreklilik açısından önemini içselleştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.14. Yorumlama, KB2.3. Özetleme, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.5. Açık Fikirlilik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği,
SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

**Okuryazarlık
Becerileri** OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TSHA.1.1. Ailenin birey ve toplum açısından önemini yorumlayabilme

- Ailenin birey ve toplum açısından önemini inceler.
- Ailenin birey ve toplum açısından önemini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Ailenin birey ve toplum açısından önemini nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TSHA.1.2. Ailenin toplumsal işlevlerinin toplum hayatına etkilerini özetleyebilme

- Ailenin toplumsal işlevlerinin toplum hayatına etkilerini çözümler.
- Ailenin toplumsal işlevlerinin toplum hayatına etkilerini sınıflandırır.
- Ailenin toplumsal işlevlerinin toplum hayatına etkilerini kendi cümleleriyle yorumlar.

TSHA.1.3. Değerlerin içselleştirilmesinde aile kurumunun önemini ve etkisini gözleme dayalı tahmin edebilme

- Değerlerin içselleştirilmesinde aile kurumunun önemini ve etkisini deneyimleri ile ilişkilendirir.
- Değerlerin içselleştirilmesinde aile kurumunun önemi ve etkisi hakkında çıkarım yapar.
- Değerlerin içselleştirilmesinde aile kurumunun önemi ve etkisi üzerine yargıya varır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ailenin Birey ve Toplum Hayatındaki Yeri
Ailenin Toplumsal İşlevleri ve Toplum Hayatına Etkileri
Değerlerin İçselleştirilmesinde Ailenin Önemi

Anahtar Kavramlar

adalet, aile, birey, dayanışma, değer, güven, iletişim, kültür, paylaşma, rol, saygı, sevgi, sorumluluk, sosyalleşme, toplum, toplumsal işlev, yardımlaşma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz-akran değerlendirme formları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden ailenin birey ve toplum açısından önemini anlatan bir poster, broşür veya afiş hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile bireylerini tanıdıkları, aile birlikteliğiyle ilgili yaşantılara sahip oldukları, ailenin hem birey hem de toplum için işlevleri olduğuna dair ön bilgilere sahip oldukları ve aile içi saygı, yardımlaşma, karar alma süreçlerini kendi yaşamlarından tanıdıkları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Aile bireylerini ve akrabalarını ne kadar tanıdığını ölçmek için öğrencilere açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilerden aile içi saygı, yardımlaşma ve karar alma süreçlerine ilişkin kendi yaşamlarından örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilerden toplumu oluşturan unsurlardan ailenin önemini vurgulayan kısa bir hikâye yazmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere aileleriyle vakit geçirdiklerinde neler hissettikleri sorulabilir.

Öğrencilere "Ailede alınan kararlar aile üyelerini ve çevreyi nasıl etkilemektedir?" gibi açık uçlu bir soru sorulabilir.

Öğrencilere "Aileniz size hangi değerleri kazandırdı?", "Evde yardımlaşma olmasa neler olurdu?" gibi açık uçlu sorular yöneltilebilir.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları****TSHA.1.1**

Öğrencilere ailelerin yemek yediği görseller gösterilir. "Bu resimlerdeki birliktelik birey ve toplum için ne ifade ediyor olabilir?" sorusu yöneltir (**OB4**). Öğrencilerden kısa cevaplar istenir ve cevaplarda geçen anahtar kelimeler tahtaya yazılır. Bu süreç beyin fırtınası tekniğiyle yürütülür. Bu esnada, saygı ve sevgi temelli bir iletişimin aile huzuruna katkıda bulunacağı vurgulanır (**D2.3**). Öğrencilerin yarısına ailenin birey üzerindeki etkisi, diğer yarısına ise ailenin toplum üzerindeki etkisini anlatan kısa metinler dağıtılır (**OB1**). Gösterilen görseller, tahtaya yazılan anahtar kelimeler ve dağıtılan kısa metinler üzerinden aile kurumunun bireye ve topluma etkileri incelenir (**E3.1, OB1, OB4**).

Öğrenci incelediği bilgilerle kendi gözlem ve deneyimlerinden hareketle aile kurumunun birey ve toplum açısından önemine dair örnekler verir (**SDB2.3, D2.1**). Öğrenciler, farklı bakış açılarını dinler; söz hakkı verme, söz kesmeme ve etkin dinleme gibi iletişim davranışlarına dikkat ederek görüşlerini paylaşır (**D14.1**). Öğrendikleri bilgileri yeni bir bakış açısına dönüştürerek nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder (**SDB1.2, E3.5**).

Öğrencilerden performans görevi olarak ailenin birey ve toplum açısından önemini anlatan bir poster, broşür veya afiş hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

TSHA.1.2

Öğrencilere "Aile sadece birey için mi vardır, ailenin toplum için de işlevleri var mıdır?" gibi bir soru yöneltir ve öğrencilerden kısa cevaplar alınır (**OB6**). Tahtaya ailenin temel işlevleri olan "Eğitim, Ekonomi, Kültür ve Sosyalleşme" başlıkları yazılır. Öğrencilerden bu işlevlerin toplum üzerindeki etkilerine yönelik örnekler vererek düşüncelerini paylaşmaları istenir. Böylece işlevlerin yalnızca toplumsal değil, aynı zamanda bireysel yönleri olduğu vurgulanır. Ardından öğrenciler küçük gruplara ayrılır, her grup bir işlevi seçer. "Neden-Sonuç Çarkı" etkinliği uygulanır. Gruplar seçtikleri işlevi çarkın merkezine yazar; birinci halkaya birey üzerindeki etkileri, ikinci halkaya toplum üzerindeki etkileri, üçüncü halkaya ise bu etkilerin uzun vadeli sonuçlarını yazarak çözümleme yapar (**KB2.4, SDB2.2**). Grup üyeleri görev paylaşımı yapar, üstlendikleri bölümü zamanında tamamlar ve ortak ürünün oluşmasına katkıda bulunur (**D16.3**). Aile işlevlerinin birey, aile ve toplum üzerindeki sonuçlarını tartışırken aile fertlerinin aile bütünlüğünü korumadaki rolüne ilişkin örnekler verirler (**D2.1**). Gruplar elde ettikleri bilgileri panoya asar. Tüm sınıf, işlevleri "birey odaklı etiketler" ve "toplum odaklı etkiler" olarak sınıflandırır (**SDB2.2**).

Son olarak öğrencilerden "Sizce ailenin hangi işlevi toplum için daha önemlidir? Neden?" sorusuna ilişkin düşüncelerini konuşma halkasında paylaşmaları istenir (**SDB2.1, OB6**). Süreç, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

TSHA.1.3

Öğrencilere bir ailede değerlerin yansıtıldığı durumları içeren örnek bir video izletilir (**E1.1, OB4**). Öğrencilerden izledikleri videoda hangi değerlerin yer aldığını ifade etmeleri istenir. Değerlerin içselleştirilmesinde aile kurumunun önemi ve etkisine yaşantılarından örnekler vermeleri istenir. Öğrenciler, kendi yaşantılarından kesitler paylaşırken aile bireylerinin birbirlerine karşı kullandıkları nezaket ve saygı ifadelerinin aile içi huzuru nasıl etkilediğine ilişkin örnekler verirler (**D14.1**). Ayrıca öğrencilerin aile bireylerinin birbirlerinin duygu ve düşüncelerine karşı anlayışlı davranmasının aile içi iletişimi güçlendirdiğini fark etmeleri sağlanır (**D12.2**). Bu esnada, saygı ve sevgi temelli bir iletişimin aile huzuruna katkıda bulunacağı vurgulanır (**D2.3**).

Sınıf gruplara ayrılır. Her gruba bir değer kartı verilir. Gruplardan "Bu değer aile içinde nasıl kazandırılır?", "Değerin topluma etkisi nedir?" gibi sorulara cevap bulmaları istenir (**OB6**). Grup çalışmasının sonunda grupların çıkarımlarını sınıf ile paylaşmaları istenir (**SDB2.2**).

Öğrencilerin "Değerlerin içselleştirilmesinde ailenin önemi nedir?" sorusu üzerinden tartışmaları istenir. Tartışma sonunda ulaşılan genel yargılardan yola çıkılarak öğrencilerden değerlerin içselleştirilmesinde ailenin önemini anlatan kısa bir metin yazmaları istenir. Hazırlanan ürünler, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler ailenin birey ve topluma etkileri üzerine dijital afiş, kısa video veya animasyon hazırlayabilir.

Öğrenciler ailenin işlevlerini uluslararası örneklerle karşılaştırarak karşılaştırmalı tablo veya bilgi görseli oluşturabilir.

Öğrenciler değerlerin aile içinde nasıl içselleştirildiğini anlatan kısa drama veya tiyatro metni hazırlayabilir.

Destekleme

Öğrenciler ailenin birey ve topluma etkilerine örnekler verebilir.

Öğrenciler ailenin işlevlerini anlatan basit örnek olay kartları hazırlayabilir.

Öğrenciler tek kelimelik değer kartları hazırlayabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÖĞRENME ALANI: AİLE OLMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin aile bireylerinin üstlendiği rol, görev ve sorumlulukları fark etmeleri; bu görevlerin aile içindeki iş birliği ve dengeyi nasıl sağladığını kavramaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin aile bağlarını güçlendiren tutum ve davranışları günlük yaşam örnekleri üzerinden değerlendirmeleri, aile içi iletişim ve dayanışmanın birlik duygusuna katkısını kavramaları hedeflenmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin aile içindeki olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını yorumlayabilmeleri beklenmektedir. Ayrıca öğrencilerin aileyi bir araya getiren özel anlar ve ortak yaşantıların bireyler arasındaki sevgi, empati ve bağlılık duygusunu nasıl güçlendirdiğini fark etmeleri ve bu deneyimleri kendi yaşamlarına yansıtmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 13

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TSHA.2.1. Aile bireylerinin rollerine ilişkin görev ve sorumlulukları karşılaştırabilme

- Aile bireylerinin rollerine ilişkin görev ve sorumlulukları belirler.
- Aile bireylerinin rollerine ilişkin görev ve sorumluluklardaki benzerlikleri listeler.
- Aile bireylerinin rollerine ait görev ve sorumluluklardaki farklılıkları listeler.

TSHA.2.2. Aile bağlarını güçlendiren davranışların neler olduğu hakkında fikir üretebilme

- Aile bağlarını güçlendirecek davranışların neler olduğunu fark eder.
- Aile bağlarını güçlendirecek davranışların neler olduğunu çevresindeki örnekler üzerinden inceler.
- Aile bağlarını güçlendirecek davranışların neler olduğu hakkında çözüm üretir.

TSHA.2.3. Aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını yorumlayabilme

- Aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını inceler.
- Aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını nesnel, doğru ve anlamlı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TSHA.2.4. Aile bireyleriyle paylaşılan olumlu yaşantıları hayatına yansıtabilme.

- Aile bireyleriyle paylaşılan olumlu yaşantılara ilişkin örnek deneyimleri gözden geçirir.
- Aile bireyleriyle paylaşılan olumlu yaşantılara ilişkin örnek deneyimler üzerinden çıkarımlarda bulunur.
- Aile bireyleriyle paylaşılan olumlu yaşantılara ilişkin ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ailede Roller, Görev ve Sorumluluk Bilinci

Aile Bağlarını Güçlendiren Davranışlar

Aile İçi Anlaşmazlıklar ve Çözüm Süreçleri

Aileyi Bir Arada Tutan Olaylar

Anahtar Kavramlar

anlaşmazlık, birliktelik, çözüm, dayanışma, empati, görev, paylaşma, sorumluluk

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, çalışma yaprakları, öğrenme günlükleri, grup değerlendirme formu, derecelendirme ölçeği, derece puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden ailede yaşanan anlaşmazlıklara getirdikleri çözüm önerilerini dikkate alarak "Ailede Anlaşmazlıklara Çözüm Rehberi" başlıklı kitapçık hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile bireylerinin rollerini bildikleri, aile bağlarını güçlendiren davranışlara ilişkin günlük yaşam deneyimlerine sahip oldukları, aile içi iletişimin huzur üzerindeki etkisine dair ön bilgilere sahip oldukları ve aile bağlarını güçlendiren davranışlara dair temel günlük yaşam deneyimlerine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Evde anne, baba ve çocukların en çok üstlendiği görevler nelerdir?" gibi açık uçlu soru sorulabilir.

Öğrencilere "Ailenizi güçlü kılan davranışlar sizce hangileridir?" gibi açık uçlu soru sorulabilir.

Öğrencilere; üzerinde "Biri beni can kulağıyla dinlediğinde ...", "Biri bana teşekkür ettiğinde ..." gibi yarım bırakılmış cümlelerin yazılı olduğu kartlar dağıtılır. Öğrencilerin, bu cümleleri kendi duygu dünyalarına göre tamamlamaları istenebilir.

Öğrencilere "Sizi mutlu eden ve sevdiklerinize daha çok bağlayan bir anınızı paylaşır mısınız?" gibi açık uçlu bir soru yöneltilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden aile üyelerinin görevlerine örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilere "Ailenizde anne ve babanızın üstlendiği ortak görevler neler olabilir?", "Çocukların aile içindeki sorumlulukları neler olabilir?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilere "Ailenizle en mutlu olduğunuz an hangisiydi? O anki mutluluğunuzda aile bireyleriyle kurduğunuz iletişimin nasıl bir etkisi vardı?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilerden bazı insanların neden hayatlarında önemli bir yere sahip olduğunu açıklamaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TSHA.2.1

Aile içindeki görev ve sorumluluklar küçük kartlara yazılarak kapalı şekilde öğrencilere dağıtılır. Öğrenciler karttaki görevi okuyup hangi görev olduğunu sessiz sinema yoluyla diğer öğrencilere anlatır. Etkinlik sonrasında tüm görevler tahtada listelenir. Bu görev ve sorumlulukların aile içindeki hangi rollere karşılık geldiği belirlenir. Bu süreçte öğrencilerin, aile fertlerinin birbirine destek olmasının ve üstlenilen görevlerin zamanında, özenli biçimde yerine getirilmesinin aile yaşamındaki düzenin sürdürülmesine katkıda bulunduğunu açıklamaları sağlanır (**SDB2.1, SDB2.2, D16.1**).

Öğrencilerden aile bireylerinin ortak görev ve sorumlulukları hakkındaki fikirleri alınır, bu fikirler tahtaya liste şeklinde yazılır.

Aile bireylerinin farklı görev ve sorumlulukları da liste hâlinde tahtaya yazılır (**SDB1.1**). Öğrencilerden anne, baba ve çocuk rollerini içeren Venn diyagramı oluşturmaları istenir (**OB7, E2.2**). Venn diyagramında her aile bireyine ait bölüme kendine özgü görev ve sorumluluklar yazılırken dairelerin kesiştiği ortak bölümde ise aile üyelerinin birlikte yerine getirdiği sorumluluklar yer alır (**SDB1.1**). Öğrenci çalışmaları, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

TSHA.2.2

"Birlikte yemek yiyen aile, piknik yapan aile, sorunlarını konuşarak çözen aile" görselleri öğrencilerle paylaşılır (**OB4**). Öğrencilere "Bu ailelerin bağlarını güçlü kılan davranış nedir?" sorusu yöneltir (**E1.1**). Bu soru aracılığıyla öğrencilerden aile bireyleri arasında sevgiye dayalı ilgi, özen ve anlayış gösteren davranışların aile bağlarını güçlendirmedeki rolünü açıklamaları istenir (**D15.1**). Öğrenciler görsellerden yola çıkarak ilk farkındalıklarını paylaşır.

Öğrencilerin çevrelerinde gözlemledikleri aile bağlarını güçlendiren davranışlara yönelik örnek olaylar anlatmaları istenir. Anlatılan örnek olaylar üzerinden aile bağlarını güçlendiren davranışlar incelenir.

Sınıf küçük gruplara ayrılır. Her grup, aile bağlarını güçlendirmek için öneriler üretir ve bu önerileri büyük bir kâğıda yazar (**SDB2.2, E3.6**). Gruplar önerilerini sınıfa sunar ve bu öneriler doğrultusunda bir çözüm panosu oluşturulur (**E2.2, E3.3**). Öğrenci çalışmaları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.2.3

Öğrencilere aile bireyleri arasındaki olumlu iletişimin (karşılıklı saygı, etkili iletişim, yardımlaşma, birlikte karar verme, teşekkür etme vb.) aile ilişkilerine katkısını yansıtan kısa metinler, görseller veya örnek olaylar sunulur (**OB1, OB4**). Öğrenciler örneklerde aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine sağladığı katkıları inceler.

Öğrencilerden incelenen örneklerden hareketle aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını yansıtan hikâye, kısa diyalog veya resim hazırlamaları istenir (**SDB2.1, E3.3, OB4**).

Öğrenciler hazırladıkları ürünlerinde aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını sınıfta sözlü veya yazılı olarak sunar. Sunum sürecinde öğrencilerin birbirlerini etkin biçimde dinlemeleri, duygu ve düşüncelerini uygun şekilde ifade etmeleri desteklenir (**SDB2.1, D14.1**). Öğrencilerin çalışmaları kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

TSHA.2.4

Öğrencilere aile bireyleriyle paylaşılan olumlu yaşantıları (birlikte zaman geçirme, ortak etkinlik gerçekleştirme, uzaktaki bir aile üyesiyle görüntülü konuşma, bir kutlama vb.) yansıtan örnek olaylar, kısa metinler veya görseller sunulur (**OB1, OB4**). Öğrencilerden; sunulan örnekleri "Bu yaşantılarda hangi duygular paylaşılmıştır?", "Bireyler birbirlerine nasıl destek olmuştur?" ve "Bu tür etkileşimlerin bireyler arasındaki güven duygusuna katkıları neler olabilir?" soruları doğrultusunda incelemeleri istenir.

Öğrenciler örnek olaylardan hareketle aile bireyleriyle paylaşılan olumlu yaşantıların bireyin mutluluk ve öz farkındalık gelişimine katkısına ilişkin çıkarımlarda bulunurlar (**KB2.10**). Tartışmalar sırasında öğrencilerin birbirlerini etkin biçimde dinlemeleri, farklı görüşlere saygı göstermeleri ve duygu ile düşüncelerini uygun biçimde ifade etmeleri desteklenir (**SDB2.1, D14.1**).

Öğrencilerden ulaştıkları çıkarımlardan hareketle aile bireyleriyle veya yaşamlarında kendileri için önemli olan kişilerle paylaşabilecekleri olumlu yaşantılara yönelik hikâye, kısa diyalog veya resim hazırlamaları istenir (**SDB2.1, E3.3, OB4**). Hazırlanan ürünler sınıfta sözlü veya yazılı olarak paylaşılır. Öğrenciler, ürünlerinde ortaya koydukları olumlu yaşantıları kendi ifadeleriyle açıklayarak günlük yaşamlarına nasıl yansıtabileceklerini değerlendirirler. Çalışmalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrenciler geçmişten günümüze aile bireylerinin üstlendikleri roller ve sorumlulukları tarihsel örnekler üzerinden karşılaştırarak bir rapor hazırlayabilir.

Öğrenciler kültürlerarası karşılaştırma yaparak farklı toplumlarda aile bağlarını güçlendiren davranışları inceleyebilir.

Öğrenciler aile içi olumlu iletişimin aile ilişkilerine katkısını konu alan kısa bir animasyon veya drama senaryosu yazabilir.

Öğrenciler aileyi ve sevdiklerini bir araya getiren olaylara dair ulaştıkları çıkarımlar üzerine çizgi roman hazırlayabilir.

Destekleme

- Öğrenciler aile içindeki rollere ve bu rollere bağlı görev ve sorumluluklara ilişkin bilgi kartı hazırlayabilir.
- Öğrenciler aile bağlarını güçlendiren davranışlar üzerine kısa bir hikâye yazabilir.
- Öğrenciler aile içi iletişimi güçlendiren davranışları anlatan basit örnek olay kartları hazırlayabilir.
- Öğrenciler aile buluşmalarını anlatan resim çizebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÖĞRENME ALANI: TÜRK AİLE YAPISININ TARİHSEL SÜRECİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin Türk toplumsal hayatında aile yapısının tarihsel süreç içerisindeki değişim ve sürekliliğini kavramaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin; ilk Türk devletlerinden Türk-İslam toplumuna, cumhuriyet sonrası hukuki düzenlemelerden günümüz aile yapısına kadar uzanan sürecin özelliklerini incelemeleri, tarihî bağlamı dikkate alarak aileye verilen değeri yorumlamaları ve değişimin toplumsal hayat üzerindeki etkilerini sorgulamaları hedeflenmektedir. Öğrencilerin geçmiş ile günümüz arasında ilişki kurarak aile yapısındaki benzerlik ve farklılıkları analiz etmeleri, toplumsal değişim ve kültürel süreklilik kavramlarını aile kurumu üzerinden anlamlandırmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.5. Kaynağı Yorumlama)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.14. Yorumlama, KB2.8. Sorgulama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme)(KB2.16.1. Tümevarımsal Akıl Yürütme)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Muhakeme, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D7. Estetik, D8. Mahremiyet

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Sosyal Bilgiler, Tarih, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TSHA.3.1. Türkistan'daki ilk Türk devletlerinde aile yapısının özelliklerini yorumlayabilme

- Türkistan'daki ilk Türk devletlerinde aile yapısının özelliklerini inceler.
- Türkistan'daki ilk Türk devletlerinde aile yapısının özelliklerini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Türkistan'daki ilk Türk devletlerinde aile yapısının özelliklerini esnek, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TSHA.3.2. Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri yorumlayabilme

- Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri inceler.
- Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TSHA.3.3. Cumhuriyet'in ilanından sonraki hukuki düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkilerini sorgulayabilme

- Cumhuriyet'in ilanından sonra aile yapısındaki değişimlerin neler olduğuna dair merak ettiği konuları tanımlar.
- Cumhuriyet'in ilanından sonraki hukuki düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkileri ile ilgili sorular sorar.
- Cumhuriyet'in ilanından sonraki hukuki düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkileri ile ilgili bilgi toplar.
- Cumhuriyet'in ilanından sonraki hukuki düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkileri ile ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Cumhuriyet'in ilanından sonraki hukuki düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkileri ile ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

TSHA.3.4. Günümüzdeki aile yapısının özellikleri hakkında tümevarımsal akıl yürütebilme

- Günümüzdeki aile yapısının özellikleri hakkında gözlem yapar.
- Günümüzdeki aile yapısının benzer özelliklerini oluşturan örüntüleri bulur.
- Günümüzdeki aile yapısının özellikleri hakkında genelleme yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türkistan'daki İlk Türk Devletlerinde Aile Yapısının Özellikleri

Türk-İslam Devletlerinde Aileye Verilen Değer

Cumhuriyet'in İlanından Sonraki Hukuki Düzenlemelerin Aile Yapısı Üzerindeki Etkisi

Günümüzdeki Aile Yapısı

Anahtar Kavramlar

çekirdek aile, geniş aile, kültürel süreklilik, medeni kanun, miras, toplumsal değişim, toplumsal hayat, vakıf

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, çalışma yaprakları, öğrenme günlükleri, akran değerlendirme formları, grup değerlendirme formları, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: İlk Türk devletlerinde aile yapısının özelliklerine dair afiş, slogan veya resim hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile tarihi ve yapısının özellikleri hakkında ön bilgiye sahip oldukları, Cumhuriyet'in ilanı ve sonrasındaki bazı hukuki düzenlemeleri tanıdıkları ve aile yapısıyla ilgili kavramları bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Aile tarihinize baktığınız zaman kendi aile yapınızda ne gibi değişimler yaşanmıştır?" gibi açık uçlu soru sorulabilir.

Öğrencilere "Dini bayramlar ve gelenekler aile ilişkilerini nasıl güçlendirmiş olabilir?" gibi açık uçlu soru sorulabilir.

Öğrencilerden Cumhuriyet'in ilanından sonra yapılan hukuki düzenlemelere örnekler vermesi istenebilir.

Öğrencilerden verilen kavram kartlarını (çekirdek aile, geniş aile, demokratik aile, saygı, sevgi, mahremiyet, iş bölümü, akraba vb.) uygun açıklamalarla eşleştirmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere günümüzden ve geçmişten örnekler verilerek aile yapısında ne gibi değişimler yaşandığı sorulabilir.

Öğrencilerin Dede Korkut Hikâyelerinde yer alan bölümleri inceleyerek aileye verilen değeri belirlemeleri sağlanabilir.

Öğrencilere "Bugün aile yaşamında doğal kabul ettiğiniz haklar geçmişte var mıydı?" gibi açık uçlu soru sorulabilir.

Öğrencilere "Çevrenizdeki ailelerin birbirine benzeyen özellikleri nelerdir?" gibi açık uçlu soru sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TSHA.3.1

Öğrencilerden ilk Türk devletlerindeki aile yapısına ilişkin verilen yazılı, görsel veya dijital kaynakları incelemeleri istenir (**OB1, OB2, OB4**). Öğrencilerin inceledikleri kaynaklardan yararlanarak aile yapısına ilişkin buldukları özellikleri listelemeleri istenir (**E3.7**). Türk devletlerinde aile yapısından yola çıkarak ülkesinin geleceği için aile ve nüfusun önemini fark etmeleri sağlanır (**D2.1**).

Ardından geçmişteki ve günümüzdeki aile yapısını (aile tipi, yaşam tarzı, kadın-erkek iş birliği) benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır. Karşılaştırma tablosuna kaydeder (**E3.1**).

Öğrencilerden performans görevi olarak ilk Türk devletlerinde aile yapısının özelliklerine dair afiş, slogan veya resim hazırlamaları istenebilir (**OB4**). Bu süreçte öğrencilerin, hazırladıkları üründe ilk Türk devletlerindeki aile yapısına ilişkin bilgileri tarihsel gerçekliğe uygun, görsel düzeni güçlü ve estetik bütünlük oluşturacak biçimde sunmaları sağlanır (**E3.3, D2.1, D7.1, SDB2.1**). Hazırlanan ürünler, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.3.2

Öğrencilere; Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri ortaya koyan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunulur (**OB1, OB2, OB4**). Öğrenciler, bu kaynaklardan hareketle aileye verilen değeri (aile içi sorumluluk, kadının toplumdaki yeri, çocukların eğitimi, aile-toplum ilişkisi gibi özellikler) inceler (**E3.7**). Bu süreçte Hz. Muhammed'in (sav) eş, baba ve dede olarak aile içi iletişiminde ortaya koyduğu örnek davranışlara yer verilir. Ayrıca aile fertlerinin aile bütünlüğünü korumadaki rolüne geçmişten ve günümüzden örnekler verilir (**D2.1**).

Öğrencilerden gruplara ayrılarak Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri (kadının toplumdaki yeri, çocukların eğitimi, aile-toplum ilişkisi) yansıtan senaryolar hazırlamaları ve hazırladıkları senaryoları canlandırmaları istenir (**E3.3, SDB2.1, SDB2.2**). Bu süreçte öğrencilerin senaryolarını inceledikleri kaynaklardaki bilgilere bağlı kalarak hazırlamaları; canlandırmalarda tarihsel gerçekliği bozacak abartılı, eksik veya yanlış anlatımlardan kaçınmaları sağlanır (**D6.1**). Bu etkinliklerin ardından öğrencilerin aileye verilen değeri özetleyen bir paragraf ya da diyalog yazmaları veya bir konuşma yapmaları istenir (**SDB2.1**). Öğrenci çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.3.3

Öğrencilere Cumhuriyet'in ilanından öncesine ve sonrasına ait aile yaşamını yansıtan farklı metinler (aile içi roller, kadınların toplumdaki rolü vb.) sunulur. Öğrencilerden görseller arasındaki farkları gözlemlemeleri ve bu görsellerden hareketle merak ettikleri konuları ifade etmeleri istenir (**E1.1**).

Öğrenciler fikirlerini paylaştıktan sonra Cumhuriyet'in ilanından sonraki düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkileri ile ilgili sorular hazırlamaları istenir (**E3.8, SDB2.3**). Öğrencilere; Türk Medeni Kanunu, kadınların siyasi hakları ile eğitimde fırsat eşitliği gibi düzenlemeleri kapsayan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunulur (**OB1, OB2, OB4**). Öğrenciler bu kaynaklardan bilgi toplar (**KB2.6**).

Öğrenciler topladıkları bilgilerin doğruluğunu karşılaştırarak kontrol eder. Öğrenciler, ulaştıkları bilgileri "kaynak adı, temel bulgu, doğruluk kontrolü" başlıklarıyla araştırma fişlerine yazar ve bu fişleri rapor, tablo veya dijital ürün hazırlama sürecinde kullanır (**D3.1, OB2**). Bu süreçte, aynı konuda farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerin benzerlik ve farklılıkları sorgulanır.

Kaynaklardan edinilen bilgilerden hareketle Medeni Kanun, kadınların seçme ve seçilme hakkı, eğitimde eşitlik benzeri düzenlemelerin aile yapısı üzerindeki etkilerine yönelik çıkarımlar yapar (**E3.3**). Çıkarımlarını yazılı rapor, tablo veya dijital ürün şeklinde sunar. Öğrenci çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.3.4

Öğrencilere "Aile Gözlem Formu" verilir. Öğrencilerden kendi aileleri veya yakın çevrelerindeki aile yapılarını "Aile Gözlem Formu"nda yer alan "Ailede kaç kişi yaşıyor?", "Ailede kararlar nasıl alınıyor?", "Evdeki görevler nasıl paylaşıyor?" gibi sorularla gözlemlemeleri ve bu verileri not etmeleri istenir (**E2.2, OB7**).

Sınıf içinde küçük gruplar oluşturulur (**SDB2.2**). Öğrencilerin, aile mahremiyetini dikkate alarak kendi gözlemlerini arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır (**SDB2.1, D8.3**). Öğrenciler, grup paylaşımı sırasında arkadaşlarını sözünü kesmeden dinler; ailelere ait özel bilgileri ayrıntılandırmadan yalnızca gözlem formundaki genel bulgular üzerinden benzerlikleri belirler ve bu benzerlikleri tahtaya not eder (**OB1, D4.2, D4.4**).

Öğrencilerden öğretmen rehberliğinde bulunan benzerliklerden yola çıkarak "Günümüzdeki aile yapısı ..." cümlesini tamamlayarak genellemeler oluşturmaları sağlanır. Gruplardan bu genellemeleri yansıtabilecekleri hikâye veya bilgi görseli hazırlamaları istenir (**OB4**). Grup çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler ilk Türk devletlerindeki aile yapısını günümüzle karşılaştırarak bilgi görseli veya tablo oluşturabilir.

Öğrenciler Türk-İslam devletlerinde aileye verilen değeri göstermek için dijital sergi hazırlayabilir.

Öğrenciler Cumhuriyet'in ilanından sonraki hukuki düzenlemelerin aile hayatındaki değişimlere etkisini tablo, dijital afiş veya belgesel ile sunabilir.

Öğrenciler teknolojinin aile içi iletişime etkisini kısa bir film hazırlayarak gösterebilir.

Destekleme

Öğrenciler ilk Türk devletlerindeki aile yapısını günümüzle karşılaştırarak bilgi görseli veya tablo oluşturabilir.

Öğrenciler aile değerleri üzerine kısa hikâyeler yazabilir.

Öğrenciler Cumhuriyet'in ilanından sonra gerçekleşen hukuki değişimler ile ilgili tanıtım kartları hazırlayabilir.

Öğrenciler günümüz aile yapısını anlatan kısa senaryolar yazabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL DEĞİŞİM VE AİLE

Bu öğrenme alanında, toplumsal değişimin aile yapısı üzerindeki etkilerinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin göç, kentleşme, sanayileşme, teknolojik gelişmeler, eğitim gibi unsurların aile içi roller, iletişim biçimleri ve kuşaklar arası ilişkiler üzerindeki yansımalarını analiz etmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin dijital platformların aile içi iletişim üzerindeki etkilerini bütüncül bir bakış açısıyla ele almaları, olumsuz etkileri azaltmaya yönelik dengeli ve sürdürülebilir çözüm önerileri geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin akrabalık ilişkilerinin bireyin sosyalleşme sürecine katkısını fark etmeleri, geleneksel dayanışma biçimlerinin toplumsal birlik ve kültürel devamlılık açısından önemini değerlendirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama), SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.14. Yorumlama, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

EĞİLİMLER E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Muhakeme, E3.6. Analitiklik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Sosyal Bilgiler, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.8. Sorgulama, KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TSHA.4.1. Toplumsal değişimin aile yapısı üzerinde meydana getirdiği değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- Toplumsal değişimin aile yapısı üzerinde meydana getirdiği değişime neden olan unsurları inceler.
- Toplumsal değişimin aile yapısı üzerinde meydana getirdiği değişimden etkilenen unsurları inceler.
- Toplumsal değişimin aile yapısı üzerinde meydana getirdiği değişimin etkilerini sorgular.
- Toplumsal değişimin aile yapısı üzerinde meydana getirdiği değişimin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak bağlamından kopmadan yeniden ifade eder.

TSHA.4.2. Dijital platformların aile içi ilişkiler ve iletişim üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik fikir üretebilme

- Dijital platformların aile içi ilişkiler ve iletişim üzerindeki olumsuz etkilerini fark eder.
- Dijital platformların aile içi ilişkiler ve iletişim üzerindeki olumsuz etkileri ile ilgili benzer deneyimleri inceler.
- Dijital platformların aile içi ilişkiler ve iletişim üzerindeki olumsuz etkilerine karşı çözüm üretir.

TSHA.4.3. Akrabalık ilişkilerinin bireylerin sosyalleşmesine katkısını yorumlayabilme

- Akrabalık ilişkilerinin bireylerin sosyalleşmesine katkısını inceler.
- Akrabalık ilişkilerinin bireylerin sosyalleşmesine katkısını bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Akrabalık ilişkilerinin bireylerin sosyalleşmesine katkısını nesnel, doğru ve anlamlı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TSHA.4.4. Yaşadığı çevredeki aile ve akrabalık ilişkilerinin toplumsal birlikteliğine katkısını gözleme dayalı tahmin edebilme

- Yaşadığı çevredeki aile ve akrabalık ilişkilerinin toplumsal birlikteliğine katkısını ön gözlemlerine dayalı ilişkilendirir.
- Yaşadığı çevredeki aile ve akrabalık ilişkilerinin toplumsal birlikteliğine katkılarını dair ön gözlemlerine dayalı çıkarım yapar.
- Yaşadığı çevredeki aile ve akrabalık ilişkilerinin toplumsal birlikteliğine katkılarını dair yargıda bulunur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumsal Değişimin Aile Yapısına Etkisi
Dijital Platform ve Aile İçi İletişim
Akrabalık İlişkilerinin Sosyalleşmeye Katkısı
Aile ve Akrabalık İlişkileri ile Toplumsal Birlik

Anahtar Kavramlar

akraba, bayramlaşma, çevrim içi, dijital platform, geleneksel, göç, hukuki düzenleme, imece, kentleşme, komşuluk, kültürel devamlılık, misafirlik, sanayileşme, sosyalleşme, sosyal medya, toplumsal değişim, toplumsal hafıza

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, çalışma yaprakları, öğrenme günlükleri, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden toplumsal değişimin aile üzerindeki etkilerine dair elde ettikleri bulguları yazılı bir rapor veya sözlü sunumla paylaşmaları istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin toplumsal değişime neden olan temel unsurlar (göç, kentleşme, sanayileşme, teknoloji, eğitim vb.) hakkında ön bilgiye sahip oldukları, dijital platformların günlük yaşantıları etkilediğini, akrabalık ilişkilerinin sosyal yaşamdaki yerini bildikleri ve çevrelerindeki aile, akrabalık bağlarının toplumsal birlikteliğe katkılarını gözlemledikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere toplumsal değişime neden olan unsurlar hakkında "Göç, kentleşme veya teknolojinin aile yaşamını nasıl etkileyebileceğini düşünüyorsunuz?" gibi sorular yöneltilir.

Öğrencilere "Günlük yaşamınızda kullandığınız dijital platformların aile içi iletişiminize ne gibi etkileri olmaktadır?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilere "Akrabalarınızla hangi durumlarda bir araya geliyorsunuz?" ile "Bu buluşmalar size ne kazandırıyor?" gibi sorular sorulabilir.

Öğrencilerin akrabaları ile bir araya gelmesinin toplumsal birlikteliklerine ne gibi katkılarda bulunduğu dair gözlemlerini paylaşmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Hayatınızda meydana gelen değişimlerin neden ve sonuçları nelerdir?" gibi açık uçlu sorular yöneltilir.

Öğrencilere "Televizyon, telefon veya genel ağ; iletişiminizde ne gibi değişiklikler meydana getirdi?" ve "Teknoloji kullanımı aile içinde hangi sorunlara yol açabiliyor?" gibi sorular yöneltilir.

Öğrencilere "Akrabalarınızla en son hangi vesileyle bir araya geldiniz?", "Bu buluşmada sizi en çok sosyalleştiren, yani başkalarıyla iletişime geçmenizi sağlayan şey neydi?" soruları yöneltilir.

Öğrencilerden okul veya sınıf ortamında arkadaşları ile yaptığı iş birliğine dair örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TSHA.4.1

Öğrencilere toplumsal değişime etki eden unsurlara (sanayileşme, göç, kentleşme, teknoloji ve eğitim) ilişkin yazılı, görsel ve dijital kaynaklar sunulur (**OB1, OB2, OB4**). Öğrenciler bu kaynaklardan hareketle toplumsal değişimin nedenlerini inceler (**SDB1.1**). Aile bireylerinin aile bütünlüğünü korumadaki rolü örnekler verilerek açıklanır (**D2.1**).

Öğrenciler toplumsal değişimin aile yapısında en çok etkilediği unsurları (kadın-erkek rolleri, aile içi iletişim, çocuk eğitimi, ekonomik roller ve kuşaklar arası ilişkiler) örnekler üzerinden inceler (**E3.1**).

Gruplardan toplumsal değişimlerin aile üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini tartışmaları istenir. Bu sırada aile kurumunun devamlılığı için çaba göstermenin önemi vurgulanır (**D2.1**). Sınıf tahtasında balık kılçığı tekniği veya iki sütunlu "olumlu-olumsuz etkiler" tablosu kullanılarak fikirler sınıfça ortaya konur. Öğrencilerden bu etkiler hakkında sorular üretmeleri ve birbirlerine yöneltilmeleri istenerek sorgulamaları sağlanır (**KB2.8, E3.8, SDB2.1**). Gruplar, tabloda belirlenen olumsuz etkilerden birini seçerek bu durumdan etkilenen çocuk, yaşlı veya diğer aile bireylerinin hangi desteğe ihtiyaç duyabileceğini yazar ve bu ihtiyaca yönelik bir çözüm önerisi geliştirir (**KB2.10, D9.1, SDB2.1**).

Öğrenciler elde ettikleri bilgiler doğrultusunda toplumsal değişimin aile yapısındaki etkilerini neden-sonuç ilişkisi kurarak bağlamından kopmadan yeniden ifade eder. Öğrencilerden performans görevi olarak toplumsal değişimin aile üzerindeki etkilerine dair elde ettikleri bulguları yazılı bir rapor veya sözlü sunumla paylaşmaları istenebilir (**E2.2, SDB3.3**). Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.4.2

Öğrencilere televizyon izlendiği veya telefonla ilgilenildiği, konuşmaların yarıda kaldığı ve birlikte geçirilen zamanın azaldığı bir aile ortamını örneklendiren kısa bir senaryo veya metin ile aynı ailenin dijital araçları birbirleriyle bağlantı kurmak, birlikte öğrenmek ve paylaşmada bulunmak için kullandığı ikinci bir senaryo sunulur. Böylece öğrencilerin dijital platformların aile içi iletişim üzerindeki hem kolaylaştırıcı hem de zorlaştırıcı etkilerini bütüncül biçimde görmeleri sağlanır (**D14.1, E2.1**). Bu süreçte öğrencilerin sosyal medyada ev içi yaşam alanlarına ve aileye ait özel anlara ilişkin bilgi, belge ve görsellerin paylaşımını sınırlandırarak aile mahremiyetini korumaya yönelik bilinçli davranmaları desteklenir. Ayrıca öğrencilerin Türk aile kültüründe önemli bir yere sahip olan mütevazılık ve mahremiyet anlayışını dijital ortamlardaki paylaşımlarına yansıtarak sorumlu bir duruş sergilemeleri desteklenir (**OB2, D8.2**).

Öğrencilerden çevrelerinde gözlemledikleri veya yaşadıkları benzer deneyimleri isim kullanmadan "deneyim kartları"na yazmaları istenir ve bu deneyimler sınıf içinde paylaşılırken öğrencilerin farklı bakış açılarını anlama ve başkalarının yaşantılarına saygı gösterme eğilimleri güçlendirilir (**E2.1, SDB2.2, D14.1**). Ardından öğrencilerden dijital platformların aile içi ilişkiler üzerindeki etkilerini dengeleyen bir "Dijital Denge Planı" tasarlamaları beklenir. Bu planda dijital platform kullanımı esnasında aile içi iletişimi olumsuz etkileyen davranış, bu davranışların sonuçları, iletişimi destekleyen olumlu kullanım biçimleri, olumsuz etkilere yönelik çözüm önerileri ve aile içi ortak dijital kullanım kurallarına (telefon bırakma saati, oyun süresi, birlikte zaman geçirme anı gibi) yer vermeleri istenir (**OB2**). Öğrenciler, "Dijital Denge Planı"nda dijital platformlarda geçirilen zamanı ölçülü kullanmaya ve aile bireyleriyle nitelikli zaman geçirmeye yönelik uygulanabilir kararlar belirler (**D17.2**). Bu kararları, dijital araç kullanımında kendi tercihlerini aile içi iletişimi gözeterek düzenleyecek; başkalarının haklarını ve aile bireylerinin ihtiyaçlarını dikkate alacak şekilde yapılandırır (**D11.3**). Böylece ailede yaşanan problemlere çözüm yolları üretmeleri sağlanır.

Öğrenciler planlarını poster, dijital sunu veya yazılı formatta hazırlarken sorumluluk alma, iş birliği yapma ve sürdürülebilir dijital alışkanlıklar geliştirme anlayışını çalışmalarına yansıtır (**D16.3, SDB2.2**). Çalışmalar, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.4.3

Öğrencilere akrabalık ilişkilerinin bireylerin sosyalleşmesine katkısını gösteren yazılı, görsel veya dijital kaynaklar paylaşılır (**OB1, OB2, OB4**). Halk hikâyeleri, aile albümleri veya toplumsal yaşamdan örnekler incelenir. Öğrenciler bu kaynaklardan hareketle akrabalık ilişkilerinin sosyalleşmeye katkılarını; aile büyükleri, akrabalar ve diğer bireyler arasındaki ilişkileri yargılayıcı olmayan bir yaklaşımla değerlendirerek ilişkileri güçlendiren yapıcı davranışlar üzerinden belirler ve açıklar (**D2.3, D10.3**).

Öğrencilerden geçmişteki akrabalık ilişkilerinin işlevlerini (düğün, bayram ve asker uğurlama) bağlamından kopmadan günümüze uyarlamaları istenir (**OB5**). Bu uyarlama sırasında öğrencilerden akrabaların düşün, bayram ve asker uğurlama gibi zamanlarda birbirlerine destek olma biçimlerini örneklendirmeleri ve bu destek davranışlarının akrabalık bağlarını nasıl güçlendirdiğini açıklamaları istenir (**D20.2**). Öğrencilerden akrabalık ilişkilerinin işlevlerini geçmiş ve günümüz olarak karşılaştırarak bir tablo oluşturmaları istenir.

Öğrencilerin akrabalık ilişkilerinin bireylerin sosyalleşmesine katkısını (düğün, bayram ve asker uğurlama) günlük yaşamından örnekler vererek nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.2, SDB3.3**). Öğrencilerden akrabalık ilişkilerinin sosyalleşmeye katkısını gösteren senaryolar hazırlayıp canlandırmaları istenir (düğün, bayram ve asker uğurlama) (**OB9**). Öğrenci çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TSHA.4.4

Öğrencilere "Mahalle veya köyünüzde gerçekleşen bayram, düşün, asker uğurlama gibi merasimlerde ne tür uygulamalara şahit oldunuz?" sorusu yöneltilir **(OB5)**. Bu süreçte tahtaya "Birlik Ruhu, Dayanışma, Kültürel Devamlılık, Yardımlaşma" başlıkları yazılır. Öğrenciler kendi mahallelerinden veya köylerinden gözlemlerini paylaşır. Verilen örnekler bu başlıklarla eşleştirilerek toplumsal birliktelik kavramıyla ilişkilendirilir. Öğrencilerden özellikle asker uğurlama örneklerinde ortak duygu, millî birlik ve ülkeye bağlılıkla ilişkilendirilebilecek davranışları belirlemeleri istenir **(D19.3)**.

Öğrenciler verdikleri örneklerden hareketle "Bu tür aile ve akrabalık ilişkileri toplumsal birlikteliğe nasıl katkıda bulunuyor olabilir?" sorusuna cevap arar **(E3.6, SDB2.3)**. Bu sırada aile fertlerinin birbirine destek olması gerektiğini fark etmeleri sağlanır **(D2.2)**. Öğrencilerden küçük gruplar oluşturarak "Etkinlik-Katkı-Sonuç" başlıklarını içeren tablo hazırlamaları istenir **(OB7)**. Gruplar tablolarını sınıfa sunarak çıkarımlarını paylaşır.

Tahtaya "Akrabalık bağlarının güçlü olduğu toplumlarda ..." cümlesi yazılır. Öğrencilerden bu cümleyi tamamlamaları istenir ve ulaştıkları yargıları ortaya koymaları sağlanır **(SDB3.3, D2.1)**. Öğrencilerin cümleleri sınıf panosuna asılır ve bu cümleler birlikte değerlendirilir. Öğrenci çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler "Göçün Aileye Etkisi" veya "Teknolojinin Aile İçi İletişimi Değiştirmesi" üzerine senaryo veya drama hazırlayabilir.

Öğrenciler dijital platformların aile içi ilişkiler ve iletişim üzerindeki olumsuz etkilerine yönelik çözüm önerilerini rapor hâlinde sunabilir.

Öğrenciler akrabalık ilişkilerinin sosyalleşmeye katkılarını aile üyelerinden biriyle röportaj yaparak ifade edebilir.

Öğrenciler yaşadığı çevredeki aile ve akrabalık ilişkilerinin toplumsal birlikteliğine katkısına dair gözlemleri ile ilgili "Kültürel Devamlılık" başlıklı bir metin yazabilir.

Destekleme

Öğrenciler toplumsal değişimin nedenleriyle ilgili kısa metinler yazabilir.

Öğrenciler aile içi iletişimi olumsuz etkileyen durumlar üzerine kısa senaryolar yazabilir.

Öğrenciler akrabalık ilişkilerini anlatan resimler çizebilir.

Öğrenciler, tek bir akrabalık ilişkisini seçerek bu ilişkinin toplumsal birlikteliğe katkısını açıklayabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

